

"SERÊKANIYÊ" BIRÎNEKA DIN KU NAYÊ JIBÎRKIRIN

PEYVA WELAT

"Serêkaniyê"

Birîneka Din ku Nayê Jibîrkirin

Desteya sernivîs

2 Piştî ku dewleta Turkiyê armancên xwe li Efrînê pêkanîn, û ew bajarê bedew û xweşik dagîr kir û bi destên çeteyên xwe yên kirêgirtî, kurtêlxwer û mejîqirêj ve berda da ku bingehên jiyana kurdewarî li wê deverê wêran bikin û nasnameya wê ya kurdî biguhêrin, êdî dilên wan ên reş û tije kîn bi vê tenê hênîk nebû.

Dewleta Turkiyê bi lihevkerinekê li gel Rûsiya, Îran û rêjîma Sûriyê û bi erêkirina Emerîkayê operasyoneke din ku navê (Kaniya Aştîyê) lê kiribû li ser devera Serêkaniyê û Girê Sipî pêkanî.

Careke din Erdogan xwest ku cîhanê bixapîne û kirasê mirovantiyê li operasyona xwe bike. Bi vî awayî û li jêr behaneya avakirina devereke biewleh û cîbicîkirina penaberên sûrî li deverê xwest ku armanca xwe ya rast ku ew jî qirkirina û koçberkirina gelê kurd e veşêre. Wî goman dikir ku çawa cîhan beramberî tawanên wî li Efrînê bédeng ma dê vê carê jî bédeng bimîne, lê (hesabê malê û sûkê li hev derneket).

Tistê ku cihê dax û mixabîniyê ye ew e ku Erdogan heman çeteyên sûrî yên ku di êrîşa li ser Efrînê de bikaranîbûn, di êrîşa li ser Serêkaniyê û Girê Sipî de jî ew bikaranîn. Lê vê carê navê (artêşa niştimanî) li wan kir, û li şûna ku ev (şoreşgerên sûrî) -ku qaşo doza azadiyê û rûmetê dikin û bi ser kwalîsyona sûrî ya rikber ve ne- berê xwe bidin Şamê da ku rêjîmê birûxînin -wekî ku ew pê bang dikin- berê xwe dan Serêkaniyê û Girê Sipî da ku li jêr ala Turkiyê û bi piştgiriya artêşa wê deverên kurdî wêran bikin û gelê kurd ji devera wî derxînin.

Bi destpêkirina êrîşa li ser Serêkaniyê û Girê Sipî, dewletên cîhanê bi giştî nerazîbûna xwe derbarê wê de nîşan dan û helwestên xwe eşkere kirin, her weha mîdyaya cîhanî êrîş gav bi gav û kêlî bi kêlî dişopand, û tawanên hêzên erîşker li ber raya giştî ya cîhanî hate

Kovara WELAT
Çandî- Giştî- Mehane

Sernivîser:
Aras Yûsiv

Desteya rêvebir:
Imran Yûsiv

Dizayner:
Hesen Berzencî

Têbînî: mijarên ku di kovarê de belav dibin, nerîna xwediyê xwe ne û nivîskar berpîrê wê ye

Mafê çap û ji bergirtinê, ji kovara WELAT re, parastîne

ji bo têkiliyê:

welatpress2014@gmail.com

www.facebook.com/Dengekurdistanasurya

raxistin û dengên şermazarkirinê li her deverê bilind bû. Di heman demê de jî doza kurdî li seranserê cîhanê dengveda. Van bertekan hişt ku Erdogan êrîşa xwe li sînorekî rawestîne û zêdegaviyê li ser deverên kurdî yên din neke. Pilana Erdogan ew bû ku tevahiya deverên kurdî ji sînore başûrê kurdistanê heya bi Efrînê bi kûrahiya 30 KMan dagîr bike û dibe ku ji wilo dûrtir jî biçiya, lê helwesta cîhanî ne li gorî xwesteka wî hat.

Dagîrkirina Turkiyê û çeteyên bi ser ve ji devera Serêkaniyê û Girê Sipî re gelek encamên xerab û êşdar li dû xwe anîn.

Ji bilî şehîd û birîndarên ku bûne qurbanîyên hovîtiya dagîrkeran, bi hezaran şeniyên deverê -bi giştî ên kurd- ji cih û warên xwe hatin derxistin û îro roj li derveyî gund û bajarên xwe jiyana penaberiyê dijîn.

Serêkaniyê birîneka din di dilê her kesekê-î kurd de vekir, û êşeke din li êşên me zêde kir, lê em di wê baweriyê de ne ku dagîrkerî nadome û dê rojeke were ew dever ji qirêja dagîrkeran rizgar bibe û hemû penaber dê vegezin cih û warê xwe.

تَبْنِي ثَوْرَةَ
adopt a revolution

ÇAWA XERÇ DIKIN?

Adil Ibrahim

Di van salên dawî de di edebiyatên siyasî û aborî de, girêdana lêçûnên parastin û bergiriyê bi geşepêdanê ve belav bûye. Wisa bûye ku cîhan weke mirovekî bêdil û bêraman bûye; bi melyonan mirov ji nêza dimirin, lê tevî wilo jî, girîngiya lêçûnan li cem gelek dewletan ji para çekan e. Di dema ku geşepêdan lewaz e, nexweş û nezanebûn belav in û xaniyên ku niştecih tê de bisitirin nîn in û zarokên bêperwerde pir in û kesên bêkar pir in...

Em dibînin tevî vaqas kêmasî û pêdiviyan, hin dewlet bi çekan dagirtî ne û ji ber dijberiyên herêmî yên ku tev li wan dibin, bi birînan xemilandî ne.

Pereyên ku di van dijberiyên de tîr xerçkirin pir mezin in.

Gelekrêxistinên NY hewildan ku hevsengiyekê di navbera pereyên ku di warê tendirustî û perwerdeyê de tîr xerçkirin û yên ku di warê parastin û şer de tîr xerçkirin, çêkin. Rastî, encamên van hevsengiyên ku hatin çêkirin, metirsîdar bûn.

Tê zanîn ku yek ji pîvanên sereke yê nîrxandina karê hikûmetan, reftarê wan yê darayî ye (çawa dê pereyan ji gel kom bike? Li ser çi bingehe? Van pereyan dê çawa xerç bike? Li ser çi dê xerç bike? Ev xerçkirin dê ji kîjan beşî dest pê bike...)

Pêwîst e were zanîn ku rewşa dewletekê ji rewşa dewleteke din cuda ye, lê dema ku dewletek nîvê lêçûnê bike ji para parastinê û nîvê din bike ji para hemû aliyên din (perwerde,

tendirustî...) helbet nakokî û pîrsgirêkek di hemahingiya wê dewletê de heye!

Rêxistinên Nteweyên Yekbûyî hevsengiya xerçkirinê di hin dewletan de wisa ragihand:

Li Yugoslafyayê %55 ji lêçûnên hikûmetê ji para parastin û kirîna çekan e. Ev çek jî di şerê navxweyî de hatin bikaranîn. Nîkarazo jî %50 kir ji para parastinê û tenê %20 kir ji para perwerde û tendirustiyê! Piştî wê Sûriye tê ku ji %40 ji lêçûnan ji bo parastinê terxandine, paşê Mozembîq tê (%35), paşê Ancola (%34), paşê Îsraîl (%27) û paş Amerîka (%25).

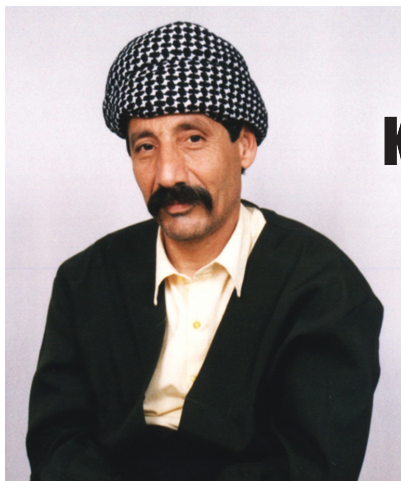
Dema ku mirov li van hejmaran binhêre dê bibîne ku ev dewlet tev -ji bilî Amerîka- xizanî û şerê herêmî yan jî navxweyî li wan hebû yan jî heye; ji ber wê jî van hikûmetan xwe bi çek dîkir.

Hevsengiyêke din:

Di lêkolîneke ku Rêxistina YNê ya Zarokatiyê (UNICEF) de hat diyarkirin ku lêçûnên ji bo perwerde û tendirustiyê li gorî lêçûnên parastinê, li paş in. Jixwe li hin dewletan ne wisa ye, her wekî van dewletan: lêçûnên tendirustiyê li Îspaniyayê du qatî yê parastinê ne û yên perwerdeyê ne kêmtir yên parastinê ne. Li Birîtanyayê jî lêçûnên parastin û tendirustiyê wekhev in. Li Mexribê lêçûnên perwerdeyê ji yên parastinê bêhtir in.

Îcar, parastin li gelek dewletan piraniya lêçûnan dike ji para xwe û tu tişt ji bo niştecihan namîne.

Jixwe pêwîst e were zanîn ku dewletên pereyan gelekî ji bo beşên leşkerî xerç dikin, rêjeya zarokên ku dimirin ên ku temenê wan kêmtir 5 salan e, zêde ye. Ev mirina zêde li sedemên aborî vedigerin. Bi awayekî din em dikarin bibêjin: **"her guleyek ku ji bo kuştina dijminekî tê amadekirin, pêşî di laşê zarokeke ku xwarin û derman bi dest nakeve re, derbas dibe"**. Ji ber vê jî em dibêjin mirov ji nêza dimirin ango tîr kuştin. Ji lew re pêwîst e samanên dewletan bi awayekî baş werin bikaranîn. ■

KURD Û KIRÎVANTÎ

(Beşa yekem)

Salihê Heydo

Bêguman kirîvantî di nav kurdan de, di asta civakî û eşîrtiyê de cihekî pîroz û pir bilind û rûmetdar digire. Çawa tê zanînê, ji gerdiş û rabûn û rûniştinên herî kevin û dêrîn e, û weke ku rûmet û pîrozîya wê li cem kurdan heye li cem ti milletên dîtir nîne. Dema çêla kirîv dibe, ji xizim, mirov û kesên malbatê pirtir rêzgirtin ji wî re tê girtin.

Daxwaz ji kirîvantiyê berî her tiştî ji hêla civakî û hevreyanê de vedigere çend xalên sereke. yek jê ew e ku kesên kêr mirov kirîvantiyê bi kesên pir mirov re datînin, ku di wextên zulm û zorê, yan şer û pevçûnê de ji wan re bibin dest û pişt û wan biparêzin. Her wiha kesên xizan û hejar dixwazin yên dewlemend û maldar bikin kirîvên xwe, da ku di rojên reş û xelce û birçîbûnê de li ber barên wan rabin û wan ji tengasiyên debara jiyanê derînin. Lê sedema bingeîn û sereke nêzîkbûna pêkhatiyên olî û kêmeteweyan di civakê de ye. Ji ber ku li Kurdistanê pir ol, ayîn û kêmetewên cuda cuda hene, ew jî di vê rêyê de tene parastin û dane û standinên dostanî, xweşî û aramiyê digel hev dikin, bi taybetî xiristîyan û ezîdî. Lewre dema dibêjim filankes kirîvê min yê xwînê ye, wate xwîna kurê wî li dawa min ketiye, û divê heya xwîn û kuştinê jî ez li ser nedim. Vega ji xwînê û kuştinê pirttir derbas dibe, heyanî pileya ku keç û xortên kirîvan ji hev nazewicin, ji ber ku vê yekê gunehê mezî dibînin tevî ku ti rê û resmên olê vê yekê guneh û nedurist nadêrin.

Rê û resmên kirîvantiyê:

Dema ku yek bixwaze kurekî xwe sinet bike, kirîvekî li gorî daxwaza xwe hildibijêre, û jê re dibêje ku ez ê kurê xwe têxim dawa te. Wî hingî, yê kirîv bi her tiştî amadekariya xwe dike.

Malbata kurik jî nanekî çêdike û gundiyan vedixwîne ser wê. Melle tê mûlidê dixwîne û kesên derdorê hemû di koçkê de ne. bereber jî bi qedir û qîmet rûdine. Kurik dişon, kirasekî sipî û paqij lê dikin, dixin dawa yê kirîv û wî sinet dikin. Piştî wê, wî dibin odeyeke cuda li ser doşekê dirêj dikin. Keç û jin li ser li çepikan dikutin û dîrokên li ser kirîvantiyê dibêjin. Dûvre, malbata bavê lawik malbata kirîvên xwe vedixwînin ser nanekî taybet û cuda. Her wiha malbata kirîvan jî malbata lawik vedixwîne ser nan

û xwarineke taybet li gorî pêkarîna û şiyana xwe, û her du malbat jî diyariyên baş û hêja ji hev re pêşkêş dikin, hem ji mêran re, hem ji jin û malîyan re, weke: taximên cilan, tiving, demançe, zîv û zêr. Destmiziya sinetçî jî yê kirîv dide, carinan jî merşekê li orta hundir radixin û ew kesên vexwendî ser mûlida nêr perên ji yê berber re davêjin ser wekî alîkarî û merasîman. Lewre pêdivî ye ku yê berber ji nesla ocaxzadeyan be da ku destê wî pîroz be ku birin zû rehet bibe û kurik neêşe.

Lê kirîvantiya malbatên têr û xwedî şiyana wekî axe, beg, maqûl û giregiran girantir û pirtir bi heylehol û rengiz bû. carinan hefteyekê û carinan deh rojan li dahol û zirnan dixistin, û govendên giran digelandin. Di wan rojan de hemî vexwendiyên govend û çahiya kirîvantiyê bi nan, şirbet û xwarin dikirin, û ji şûkirin û jinanînê jî pirtir dirav lê dimezaxtin û datanîn. Lewre gundî û eşîr hemî dihatin serdana wan, diyarî û xelatên binirx ji kurê wan yê sinetkirî re tannin, pîrozî û serxêrî jê re hêvî dikirin. Malbata kurik jî her roj şekir, şêranî, şerbet û çerez li wan belav dikirin, wekî rojên cejnan yên herî girîng û pîroz.

Tiştên ku me li jor dane xuyakirin, hemû girêdaayî urf, adet, rabûn û rûniştina kurdan e di der barê pîrozî û rûmeta kirîvantiyê de. Lewre min xwest ku wisa bi vê nivîsê şirove bikim, bi taybetî li herêma Mêrdînê û berriya wê wekî Amûdê, Qamişlo, Dirbêsiyê, Serêkaniyê, Dêrika Hemko û seranserê rojavayê Kurdistanê destnîşan bikim. her wekî di vê derbarê de ez dixwazim dîrok û sirûdeke zarokan ya gelêrî bînim ser ziman wekî mînak û reseniyên gerdişên kirîvantiyê

ku heya niha jî di rê û resmên kirîvantiyê de tê gotin.

Hatî gundê me berber
Çi berberkî kofî zer
Bi gwîzan û bi nester
Ji bo sineta pêxember
Mûlid xwendin ji ezber
Melle hazir bû li ser
Gotî Ellah û ekber
Goşt û savar danîn ber
Şekir danîn li hember
Kevenyê kirye tevger
Kevanî a mala ye
Diya keç û kura ye
Jina malê hêja ye
Ji danê r' dest bela ye
Desmala xwe li bakir
Rabû şekir belavkir
Dilê heman pê şa kir
Zarokan jê'r dû'a kir
Kirîvantî eza kir

Ez dixwazim çend deverên dîtir jî ji Kurdistanê bînim ser ziman di qonaxên dîrokî û heyamên berê de ku çawa ev helkeftin li wan dihat li darxistin, lê ezê mijarê ji bo beşê duyem ji gotara xwe bihêlim.

Lê berî ku ez derbasî beşê duyem bibim, dixwazim rê û resmên şûştina kurik yê berî sinetkirinê bînim ziman. Dema ku dayik, xaltîk û xuşkên wî destek cilên sipî û nih jê re tînin û lê kom dibin û wî dişûn, bi van dîrokên xweş û watedar hêviyê ji sinetçî, kirîv û kurik re dikin:

Şindikê min şindiyo
Xwedê ji mi'r şandiyo
Min di teşte'd şuştîyo
Lê kir cilê sipiyo
Şahîya wî danîyo
Şahî kirîvantîyo

Tev xêr û nûraniyo
Bi gêncî şimşotiyo
Bi xortanî efendiyo
Me jê re yek dîtiyo
Ew yeka han horiyo
Qurbano sinetçiyo
Navê Xwedê gotiyo
Ayet li ser xwendîyo
Kêfa me pê'r aniyo
Bû axakê gundiyo
Di koçkê de daniyo

Sed heyf û mixabin ku ev rê û resim di qonaxa îro de nema tînin dîtin û bi nûjeniyê re hatine windakirin, ku baş çanda resen û dêrîn bi xwe re bere bere asmîlasyon kir. ■

MELE EHMEDÊ NAMÎ (1906-1975)

Mele Ehmedê Namî li gundê Erbetê qeza Nisêbînê, Bakurê Kurdistanê, sala 1906an ji dayik dibe. Ji heft salîya xwe ve, li hicrika feqehan dest bi xwendinê dike. Nûbihara biçûkan ya

Ehmedê Xanî, Qurana pîroz, ola misilmantiyê û şerîetê dixwîne. Li hicrika Seydayê Şêx Brahîmê Sofî Evdo li Gundê Tilşêirê "îcaza feqetiyê werdigire û dibe melayê wî gundî.

Mele Ehmedê Namî di warê wêjeya kurdî, ronakbîrî û kurdewarî de dixebite.

Helbestên xwe di kovarên Hawar û Ronahî de diweşîne û têkiliyan bi rewşenbîrên kurd re yên mîna Celadet û Kamîran Bedirxan girê dide, herwiha tevî komeleyên siyasî û rewşenbîrî yên mîna (Civata Xoybûnê, Civata Azadî û Yekîtiya Kurdan, Civata Arîkariyê Ji Bona Belengazên Kurd Li Cizîrê û Nadiya Ciwanên Kurd Li Amûdê) dibe û wekî berpirsiyarekî di wan de dixebite.

Namî yek ji şagirtên Mîr Celadet Bedir-Xan bû yên ko fêrkirina zimanê Kurdî danîbûn ser milên xwe.

Namî dibistanek e şevê li gundê xwe Tilşêirê û di odekê ji odên dibistana fermî de vekir bû, xort û kalên gund her şev bi terz û edeb di hundirê oda refê de rûdiniştin û Namî mamostayê zimanê kurdî ew fêrî xwendin û nivîsandina Kurdî dikirin.

Mele Ehmedê Namî ne tenê xwe berpirsiyarê hînkirin û fêrkirina zimanê Kurdî didît, lê her weha wî bi her awayî şerê kewdeniyê jî dikir û doza rêkirina zarokan bo dibistanê ji dê û bavan dikir, nemaza ewên ko zarokên xwe rê ne dikirin dibistanan.

Namî li gor wan bîr û bawerîyan û ji bo bicîanîna armancên xwe, piştî vekirina dibistana fermî a kuran li gundê Tilşêirê, êdî bi karekî bêwestan radibû, bi têkilî, dan û standin û doza bi xurtî ji berpirsiyarên birêvebiriya perwerdeya parêzgeha Hîsiçe-Cizîrê- dikir. Biryara vekirina dibistanek e keçan li gundê Tilşêira Aşîta

wergirt.

Di sala 1951 an de, mamosteya dibistanê, keçek e Kurd bû, şagirtên dibistanê her roj di civîna sibehê de, sirûda niştîmanî a Sûriya û helbesta Namî ya bi navê "Neşîd û Gaziya Keçan" digotin:

"Birayê delal hûn werin xortino
Buhuşt e welat da'm herin merdino
Eger hûn neyên vane keç em meşîn
Besin koletî serfiraz da'm bijîn
Welat çav li rê bendewarê me ye
Ciwan herne pêş dewr û dem ya we ye...."

Namî

Paşî roja xwendinê dest pê dikir.

Berhemên Namî yên çapkirî:

1-Dîwana helbestan ya bi navê "Daxwazname". Çapa yekemîn, ji weşanên "Roja Nû", di sala 1986 an de li Swêd, hatiye çapkirin. Çapa duwemîn di sala 1998 an de li Bêrûtê, Liban, hatiye çapkirin.

2- Agirê Sînema Amûdê, pirtûk, ji weşanên "Jîna Nû 12", çapa yekemîn, di êlûna sala 1987 an de li Upsala, Swêd hatiye çapkirin.

Pirtûkên neçapkirî:

1- Ferhenga Kurdî û Erbî ya bi vavê "KOZAR", li bendaçapkirinê ye.

2- Rêzimana Kurdî û Erebi.

3- Çiko Li Bîr Im, hin ji bîranînên Namî ne.

Namî bi sedema van karên xwe yên siyasî, civakî û rewşenbîrî gelek caran dihat zîndankirin.

Di roja 11.12.1975 an de, piştî nexweşiyek dirêj, Namî çû ber dilovaniya Xwedê û li goristana Qudûr Beg li bajarê Qamişlo hate veşartin. ■

Jêder : Wîkîbîdya

يلماز غوني في فيلمه (يول)

الصحفي محمد عبد الوهاب الحسيني

قبل وفاة يلماز غوني بأيام ، كان قد أوصى بتشييع جنازته من المعهد الكردي في باريس إلى مقبرة العظماء التي دفن فيها أبطال ، كـمونة باريس ، . وقد وضعت صورته في المتحف العالمي للسينما بعد رحيله عنا . فيلم ، يول أو الطريق ، يرصد الحياة الصعبة التي يعيشها الأكراد في تركيا والظلم والاضطهاد الذي يلاقونه على أيدي حكامها ، حيث يحاول

المخرج في هذا الفيلم ، إبراز الفروق الواضحة بين المناطق التي يعيش فيها الأكراد حيث الإهمال والتهميش ، وبين المناطق التي يسكنها الأتراك حيث الإعمار والإزدهار والتطور .

هذا الفيلم هو أسطورة شعرية سينمائية متقنة ، وهو يعكس الواقع التراجيدي لتركيا من خلال التركيز على بوح العيون لثلاثة سجناء ، يحصلون على إجازة لمدة أسبوع للخروج من السجن وذلك لزيارة عائلاتهم ، إلا أن كل واحد منهم يجد نفسه إزاء مشكلة عائلية مستعصية .

إن فيلم يول ، يعدّ شريطاً سينمائياً مبدعاً عن الحرية ، حيث يستفتح المخرج فيلمه ، بلقطة لطائرٍ باسط الجناحين يطير في السماء بانسيابية تعبر عن التوق في أرواح أبطال الفيلم الذين إنما هم سجناء يفتقدون الحرية .

رغم أن لغة الحوار في الفيلم هي اللغة التركية إلا أن المخرج يوظف الأغاني والمواويل الكردية من خلال شريط الصوت . إن اللغة البصرية في الفيلم تتقنها عيون كل الشخصيات الرئيسية والثانوية والكاميرا تؤكد في عدسات زوم مقربة على ما تقوله العيون التي تكتظ بالخوف والحزن والألم والحب أيضاً .

يعدّ هذا الفيلم من الأفلام السياسية من ناحية الشكل والمضمون ، كما أنه من جنس الواقعية الجديدة التي ظهرت في الخمسينات من القرن الماضي في السينما الإيطالية التي من رحمها انبثقت السينما السياسية ، حيث تنزل الكاميرا إلى الشوارع والأزقة بعيداً عن البلاط والتميمات المكان والديكور .

وأخيراً يمكن القول ، أن كل لقطة من فيلم يول ، هي قصيدة شعرية ملحمية عن بؤس بشرٍ تحطوا طويلاً في أحوال الوجود دونما وجه حق ، ورغم الموت والمآسي هم ينشدون الحياة .

يلماز غوني الذي نال على هذا الفيلم الرائع ، جائزة السعفة الذهبية في مهرجان كان الفرنسي عام 2891 وذلك مناصفة مع المخرج اليوناني الشهير ، غوستا غافراس ، . يعد الروائي والممثل والمخرج السينمائي ، يلماز غوني ، الأب الروحي للسينما الكردية ، فهو قبل أن يصل إلى العالمية من خلال فيلمه ، يول ، أو ، الطريق ، ، بالعربية ، مثل في أحد عشر фильماً في تركيا عام 4691 واثنين وعشرين фильماً في العام التالي ومنذ عام 0791 لمع نجم يلماز كأحد أفضل المخرجين السينمائيين . كما نشط غوني في إبداع رواياتٍ رائعة ، ترجمت إلى الكثير من اللغات الحية ومن بينها اللغة العربية وهذه الروايات هي ، صالبا ، ، ورواية ، ماتوا ورؤوسهم محية ، ، ثم ، المتهم ، ، وبعدها رواية ، ززانت ، ، ومن أهم أعمال غوني السينمائية إلى جانب فيلم ، يول ، الذي نحن هنا في صدده ، فيلمه ، القطيع ، ، وفيلم ، الجدار ، الذي كان فيلمه الأخير وقد أخرجه عام 3891 ثم وافته المنية عام 4891 في باريس .

غوني عاش سبعاً وأربعين عاماً فقط ، وأبدع في فترة تتسم بالاضطراب في تاريخ تركيا ، قضى إحدى عشرة سنة منها في أقبية السجون العتيقة والمعتقلات القذرة ، ونصف سنة في المنفى الإجمالي ، وستان في الخدمة الإلزامية وثلاث سنوات في الغربة حيث أقام في فرنسا ، لاحقاً سياسياً ثم توفي بعد صراعٍ مع مرض السرطان .

لم يمنحه القدر سوى الوقت القصير للإبداع ومع ذلك كتب السيناريو لثلاثة وخمسين фильماً ومثل في أكثر من مائة فيلم ، وأخرج سبعة عشر фильماً . بدأ نشاطه الفني ، ممثلاً بالسينما وأبطال أفلامه خليط من شخصيات متنوعة ، فبعضهم من المجتمع الأرستقراطي وآخرون جليليون شجعان يمثلون دور الثوار الأكراد الذين يناضلون من أجل حقوق وحرية وكرامة ، الشعب الكردي في كردستان تركيا .

KAWA ŞÊXÊ:

„Şano wekû jiyana kurdewarî ye bi serxwebûnê û azadiyê re geş dibe“

Hevpeyvîn: Imran Yûsiv

8

-Çîroka we di warê nivîsîn û hunerê de, kengî û çawa destpê kir, derbarê wan destpêkan de hûn çi dikarin ji me re bibêjin?

-Nivîsandin mîna dengê xweş ango ciyawaziyeke ku bi mirovan re tê dinyê, ne ku mirov bixwaze dikare bibe nvîskar, nexêr ew gerek ji vê yekê re amade be ji xwezaya xwe de. Ji ber wê jî ez dibêjim belkî hestên nivîskariyê ji girtina pêûsê û bi lêvkirina tîpan destpê kir.

Ez hîna zaro bûn, di salên dibistana seretayî de min dinîvisand, li ser asta zarokan, ez ne nivîskar bûm, lê nivîsên min dihiştin ku ez piwanên herî baş bînim di dibistanê de. Min ew hest bi xwendinê li pêşxistin û di salên 1987 an de min dest bi şano kir û pê re jî min dest bi nivîsandina Çîrok û şano kir.

- Di xebata we ya şanogerî de, hûn wekî lîstikvan, derhêner û nivîser xebitîne, gelo hûn xwe di kîjanê de bêtir dibînin?

Ew hersî xebat ji hev nayên cuda kirin, ji ber ku şano ew karê ku mirov ber bi afirandinê ve dibe û asoyên mejiyê wî vedike, ez bawer im ku hemû lîstikvanên şano dixwazin têkstan binîvisîn û her weha dixwazin derhêneriyê jî bikin, lê ji bo pîrsa te ez herî bêtir xwe di nivîsandinê de dibînim.

- Çi hêla ku hûn nêzîkê hunera şanogeriye bibin?

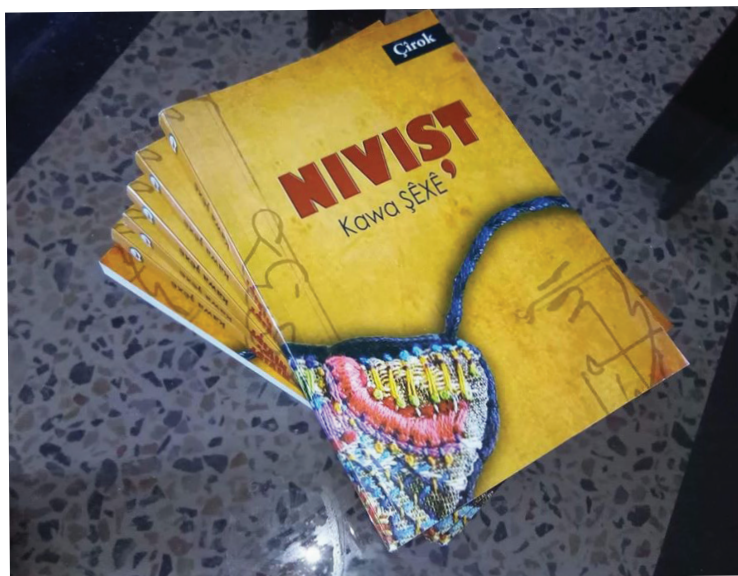
Ez jî nizanim, belkî carekê şensekî wisa çêbû û bû sedema ku ez nema karibim dev jê berdim, şano wekû narkotîkê idmanê çêdike, û ez jî bê ku haya min ji min hebe ez ketim bin bandora wê de..

-Derarê ezmûna we di warê şanogeriya de hûn çi dikarin ji me re bibêjin?

Şano bi qasî ku ji civakê re giring e bi qasî ku ji xwediya xwe re bela ye, dema ku di rewşeke qedexe re derbas bibe. Me temenê xwe bi dûde wenda kir û di dawiyê de heger ku ne ji van çend salên ku şoreşa Rojava têde rewş hinekî serrast kir ba, minê bigota em hîna di gava yekemîn de ne.

Min bi deham festîvan dîtin û tê de beşdar bûm, ez bûm cûrî, bûm derhêner û nivîser lê dilê min rehet nebû û min temaşevanê ku di çanda xwe de binivîsîne (ezê zarokan bibim şano) nedît!

-Li gorî şopandina we, hûn rewşa tevgera şanogeriya kurdî bi giştî û ya rojavayê Kurdistanê bi taybetî çawa dibînin?

Şano wekû jiyana kurdewarî ye, bi serxwebûnê re û bi azadiyê re geş dibe. Li bakur dema ku derfet peyda dibin şano gavên gelekî baş diavêje, lê qesreke li ser qûmê avakirî ye, kengî dîktator bixwazin wê lingê xwe lê bidin û xera bikin.

Li Başûr rewş baştir e lê temaşevan bi jiyanê daketine, li Rojhelat ez gerek tevî festîvalan bibûma lê mixabin sedema nedana vîza min min nikarîbû, lê şanoyên ku ji wir tene bakur baş xuya dikin. Rojavayê dil, bi hebûna wan şanohezan ez bawer im eger ku bihêlin wê gelekî encamên baş derkevin.

-Jixwe hûn çîrokê jî dinivîsin, û herî dawî we xelata çîroka kurdî jî wergirtiye, di nivîsa çîroka xwe de hûn bêtir guhdanê bi çi dikin?

Di nivîsandina çîrokê de ez guh didim bûyer û hûnandina wê, ez pir dixwazim çîrokan binivîsinim ku ez karibin wan ji nexwendîyan re bibêjim û karibin heya dawî li min guhdarî bikin, di çîrokek min de bi navê Festîvala Tahiro ku wê jî xelatek girtibû gelek xwendevanan bawer kiribûn ku ew rastî ye, heya yek hate ba min û xwest ku pereyan bide qehremanê çîrokê...

-Berhemên we heya niha çi hene ?

Berhemên Şano pir in, di hemû awazên xwe de lîstik, nîvisandin û derhênerî, çend salan min kom jî li Ewropa ava kirin. di warê sînema de 2 filmên min hene.

Di warê pirtûkan de min nêzî 20 Pirtûkan nîvisandine, ji wana 7 hatine çapkirin bi navê:

Neqşek ji agir (Çîrok)

Şikeft (Şano)

Xaniyekî kirê (şano)

Destana çiya û sînoran

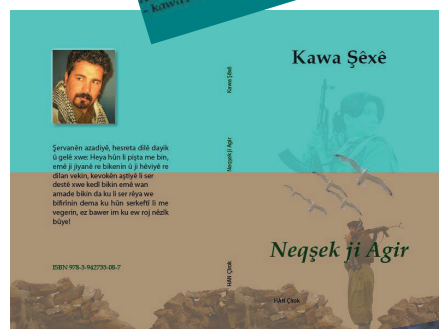
Derî veneke (şano)

Nivîşt (Çîrok)

Evînek Rojhelatî (helbest)

-Gotina we ya dawî?

Nifşê ku nû tê pir hewceye ku em rê bidnê, ew derfetên wan ên xwe pêşxistinê ji yê me bêtir in, ji ber wê jî gerek haya me ji me hebe ku em bê hêvîtiya xwe neguhêzin wan, lê heger hate xwestin hinekî tecrûba xwe û hinek hestên xwe bidin wan û hew... ■

ميزو ينشر صولفيج البقاء في قامشلو

تقرير مجلة ولات

تأسس المعهد ميزو في مدينة قامشلو باعتباره الفرع الثاني التابع للأول الكائن في مدينة طرطوس على يد الأستاذ رياض عثمان خريج كلية الموسيقى في عام ٢٠١١ وتم استلم منه الأستاذ جهاد عمر خريج كلية الموسيقى و بعده أبو أنيس وهو خريج معهد دكتور زازا للموسيقى و أخيرا استلم الفنان عامر إبراهيم المعهد .

يحتوي المعهد على كثير من آلات الموسيقى , بيانو , الطمبورة و البغلمة و الكمان و الأكورديون .

يتكون المعهد من شقة متواضعة (قبو) من ثلاث غرف يتم توزيع الطلاب حسب القدم و نوعية الدرس .

تعرض مدينة قامشلو كغيرها من المدن السورية إلى اضطرابات و عدم الاستقرار و نزوح , و كل ما أفرزته الحرب من دمار و انتشار الخوف و الرعب بين عامة الشعب وتأثيراتها المميتة و خاصة في الفترة الأخيرة مما تسبب في هجرة كثير من الأطباء و الفنانين و المثقفين إضافة الى عامة الشعب .

بالرغم من كل ذلك بقي معهد ميتزو صامد يتابع راسلته وهو الاستمرار في العطاء الموسيقي و تعليم الطلبة القواعد الموسيقية و العزف على الآلات الموسيقية .

حول هذا الموضوع تحدث الأستاذ عامر مدير معهد ميتزو لمجلة ولات قائلاً: لن أترجح من مدينتي حتى لو لم يبق حجر على حجر و سأتابع رسالتي , ففي بداية الأزمة السورية و إنشاء نزوح الناس من مدينة قامشلو , أنا و زملائي بقينا متشبثين دون وجل في المعهد و لم نوقف نشاطاتنا الموسيقية , كان ردنا على هدير القذائف بأنغام الموسيقى لأننا دعاة السلام .

الطلبة المنتسبون ينتمون إلى مختلف الشرائح و الطبقات الاجتماعية والحالة المادية لا تحول دون انتساب الطالب إلى المعهد .

أكد لنا السيد عامر إن « الغاية الأساسية , بالنسبة لي ليست مادية , لهذا يتم الأخذ بعين الاعتبار ظروف الطالب من حيث إمكانياته و وضعه

المادي لا يشكل حائلاً دون انتسابه إلى المعهد , المهم لدي هو الموهبة أولاً .

الطلبة المنتسبون ينتمون إلى مختلف المكونات من الشعب السوري حيث يوجد الكرد و العرب و السريان .

أن البنية التدريس في معهد ميتزو تعتمد على الأصول و الطرق الأكاديمية حيث يتم التدريس المنهاج حول الإيقاع و الزمن و الصولفيج الغنائي , حيث أفاد لنا الفنان عامر أنه: بعد الانتساب يفرز الطالب إلى قسم العزف الذي يرغب فيه و الموهبة التي يمتلكها سواء كان بيانو او بغلمة او آلة البزق .. الخ وعلى هذا الأساس يتم توزيع الكتب و النوتات على الطلبة وبشكل مجاني . الطلبة الذين يترددون إلى المعهد أصبحوا جزءاً منه حيث العلاقة الروحية وحب الموسيقى تربطهم , هذا بفضل الإدارة التي تغرس في نفوسهم حب العمل و الإخلاص و التألف

في لقائنا مع أحد الطلبة كارل عازف البيانو حيث قال:

منذ ثلاث سنوات و إنا أتدرب على يد الأستاذ عامر و أحببت معهد ميتوز كثير , أصبح جزءاً من حياتي اليومية , بالرغم من ظروف الصعوبة التي مررت بها , أتابع موهبتي إلى جانب دراستي , عندما أتى إلى المعهد أنسى الحرب و الويلات التي حلت بالمنطقة , إضافة إلى ذلك , الموسيقى غذاء الروح فهي تنمي الذاكرة , أملي أن أصبح موسيقياً اخدم بلدي و انشد للسلام .

بالنسبة ما إذا كان هناك جهة ما تقوم بتمويل أو تمد يد المساعدة له أجاب قائلاً: حتى الآن لم أتلقى من أية منظمة دعم مادياً , اعتمد على اشتراكات الطلبة , غايتي هي تنمية المواهب .

و بصدد أهمية الموسيقى أضاف: كما قال لي الأستاذ شيرزاد عمر اذا كنت تريد تعرف شعباً عليك بالاستماع إلى موسيقاه .

وحول مستوى الموسيقى في روجافاي كردستان أردف قائلاً: ان المستوى التعليمي دون مستوى الوسط و لكن في الآونة الأخيرة هناك إقبال كبير , بدأت الناس تهتم بأطفالها من الناحية الموسيقية

عدد الطلبة الذين تخرجوا من المعهد ما يقارب ٩٠ طالباً و طالبة ماعداً اللذين لم يكملوا المستويات حتى المرحلة الأخيرة بسبب الهجرة و النزوح نتيجة حالة الحرب و التهديدات على روجافاي كردستان .

الروايات المبالغ فيها و كيفية التعامل معها

التظاهر و التخيل مهمان جدا لتطور الطفل و لذلك من المستحسن تشجيع هذا النوع من الألعاب إن جاز التعبير. فلا يجب أن يتم معاملة الروايات و القصص التي يخلقها الطفل على إنها كذب و خاصة مع الأطفال دون سن الرابعة. فمثلا، لو بدأ طفلك بتأليف رواية عن شيء ما، تستطيعين أن تقولي له: يا لها من قصة رائعة، نستطيع أن نحولها إلى كتاب. هذا التعامل مع خيال الطفل يشجع مخيلة طفلك دون التشجيع على الكذب.

كيفية التعامل مع الكذب العمد

إن بدأ طفلك بالكذب المقصود فأول خطوة هي أن تعلميه بأن الكذب غير مقبول! و يجب أن يعرف سبب ذلك كما سبق شرحه. و يجدر بالوالدين أن يضعوا قواعدا و قوانين للتعامل مع الكذب في الأسرة. وضع هذه القوانين و شرحها للطفل بشكل مرجعا رادعا للطفل عن قول الكذب.

الخطوة التالية هي محاسبة الطفل على العواقب (و هنا يجب التفريق بين العقوبة و بين محاسبة العواقب. العقوبة تعني محاسبة عسيرة الطفل و تحمل معنى سلبيا و تتضمن غالبا أذية جسدية أو نفسية؛ أما المحاسبة على العاقبة هي محاسبة الطفل على خطأ ارتكبه بعد أن يقوم الوالدان بتوضيح الخطأ و تعليم الطفل سبب المحاسبة على الخطأ).

عندما تحاسبين طفلك على العواقب، حاولي أن تتعاملتي مع الكذب بشكل مختلف عن الفعل. على سبيل المثال، إن رسم طفلك على الحائط و ثم كذب كي يقلت من المحاسبة، هنا بمقدورك محاسبة عاقبتين: واحدة للكذب و أخرى للرسم على الجدار. أما إن كذب طفلك كي يتستر على سكبته للشاي على السجاد مثلا، عندها تستطيعين محاسبته على الكذب و بعدها تقومان بتنظيف السجاد سويا.

و فيما يلي بعض الأفكار للتعامل مع الكذب المقصود:

*خصصي وقتا للتحدث بهدوء مع طفلك و اخبريه عما قد تشعر به عندما يكذب طفلك عليك أو كيف يؤثر الكذب على علاقتك معه و كيف سيفقد بقية أفراد الأسرة و الأصدقاء الثقة به و أنهم سيبتعدون عنه و يبقى وحيدا دون أصدقاء.
*أخبري طفلك دائما عندما تعلمين أنه لا يقول الحقيقة و لكن تجنبي أن تسأليه طول الوقت فيما إذا كان يقول الحقيقة أم لا و تجنبي أن تنعته بالكاذب لأن هذا سيجعل طفلك يتعود على الكذب. بمعنى، إن اقتنع الطفل بأنه كذاب، فهذا سيجعله يواظب على الكذب. عوضا عن ذلك بمقدورك أن تقولي لطفلك: أنت صادق دائما معي و لكن لا أفهم ماذا حدث لآخر قطعة حلوى تركتها على الطاولة.

*سهّل على طفلك الأمور كي لا يضطر على الكذب

فكري لماذا يقوم طفلك بالكذب. مثلا، إن كان طفلك يكذب لجذب الانتباه و الاهتمام به، خذي بعين الاعتبار بعض الطرق الإيجابية لمنح

طفلك الاهتمام و اشباع رغبته في تعزيز ثقته بنفسه و حب ذاته و احترامها. مثال آخر، إن كان طفلك يكذب كي يحصل على الأشياء التي يريدها، فكري بنظام المكافآت و فيها يمكن للطفل الحصول على ما يريد بدلا من الكذب.

التربية بحاجة إلى الصبر و المثابرة الشديدين

قد يرى الوالدان أن طفلهم يستمر في الكذب رغم جهودهما المضنية، لكن يجب أن لا ننسى أن المواظبة و الصبر و تشجيع الطفل على قول الحق و إظهار عواقب الكذب لابد أن يؤتي ثماره لاحقا بأن يقلل الطفل من الكذب عندما يكبر.

الكذب في الأمور الخطيرة

يكذب الأطفال أحيانا و يكتمون عن أسرهم أمورا خطيرة جدا. مثلا، ميل الطفل الذي تعرض لتحرش جنسي من أحد البالغين أو حوادث التنمر (الاعتداء الجسدي و الاهانات اللفظية من قبل طلاب المدرسة) أن يتستر عليها و يكذب على والديه مخافة أن يواجه عقاب أكبر إن قام بإفشافها.

و إليكم ما يجب فعله إن شككتكم بأن طفلكم يكذب كي يحمي مرتكب هذه الجرائم:

*أكد للطفل و طمأنه بأنه في مأمن و حفظ إن قال الحقيقة.
*دع طفلك يعرف بأنك ستفعل جهد طاقتك في إصلاح الخطأ الحاصل.

قد يكذب الطفل بشكل متكرر كجزء من نمط سلوكي أكثر خطورة أو مخالف للقانون مثل السرقة أو إشعال الحرائق أو إيذاء الحيوانات.

و أخيرا يجب أن لا ننسى أن الأطفال يتأسون بالوالدين و يقلدون سلوكهما و أفعالهما. فهمها حاول الوالدان أن يكونا صارمين في محاسبة أطفالهم على الكذب، فإن الطفل لن يتعلم إن خالفا أقولهما و أفعالهما و كذبا أمامهم على الجيران و الأصدقاء أو في أي موقف آخر. ■

الكذب عند الأطفال.

يبدأ الكذب عند الأطفال حوالي السنة الثالثة. و لكن لماذا يكذب الطفل؟

تشجيع الأطفال على الصدق

حالما يبلغ الطفل السن المناسبة للتفريق بين الصح و الخطأ، فمن المناسب وقتها تشجيعهم و دعمهم على قول الصدق و ذلك بالتأكيد على أهمية الصدق في أسرنا و بإفهامهم ما هي نتائج الكذب. و فيما يلي بعض الإرشادات:

*تحدث مع أطفالك عن الكذب و عن قول الحق. مثلا، كيف ستشعر أمك إن كذب والدك عليها؟ أو ما هي نتيجة كذبتك على المعلم.

*ساعد طفل أن يتجنب المواقف التي يشعر فيها أنه بحاجة أن يكذب. مثلا، إن سألت طفلك عن سكب الشاي على السجاد، قد يشعر الطفل بالرغبة في الكذب. و لتجنب هكذا موقف، يمكن الاكتفاء بقول: قد سكب أحدهم الشاي على السجاد دون قصد. دعنا ننظف السجادة.

*أمدح طفلك و شجعه عندما يعترف باقتراح خطأ ما. مثلا، تستطيعين أن تقولي: إني مسرورة بأنك أخبرني عما حدث، دعنا نجد حلا لذلك.

اجعل من نفسك قدوة و مثلا يحتذى به في الصدق

كأن تقول أمام طفلك مثلا، لقد ارتكبت بعض الأخطاء في عملي اليوم و سأخبر المدير بذلك كي نصحح الخطأ.

*استعن بخفة الظل و المزاح في تشجيع الطفل على الاعتراف دون افتعال المشاكل.

فمثلا، قد يقول طفلك ذو السن الثالثة: لقد كسرت لعبتي الصحن. حينها يمكن أن تتابعي الحديث قائلة: أتسائل ماذا قد يدفع اللعبة على كسر الصحن؟ و هكذا استمري في المزاح حتى يعترف الطفل بالقصة.

يكذب الأطفال للأسباب التالية:

*اخفاء شيء ما للهروب من العقاب

*يريد الطفل أن يرى ما هي ردة فعل الوالدين

*إضافة التشويق و الإثارة للقصة

*التجربة: فمثلا يتظاهر بأن ما حدث في قصته المختلقة أنه حدث بالفعل

*جذب الانتباه و الشعور بالأهمية

*الحصول على ما يرغبه؛ فمثلا قد يقول الطفل: تسمح لي أُمي أن أتناول بطاطا الشيبس ليضغط على أمه للسماح له بفعل ما يريد.

*تجنب إيذاء شعور أحد ما. و هذا النوع من الكذب يندرج تحت: الكذبة البيضاء

متى يبدأ الأطفال بالكذب؟

—يبدأ الأطفال بالكذب في سن مبكرة ، عادة في السن الثالثة.

حيث يبدأ الطفل في هذه السن بالإدراك أن والديه لا يستطيعون أن يعرفوا ما بأنفسهم و ما يجول في بالهم و هكذا يكتشفون بأنهم بمقدورهم الكذب دون أن يكشف أمرهم.

و بين سني الرابعة و الخامسة يزداد الكذب عند الأطفال. حينها تزداد مهارة الطفل في الكذب حيث يبدأ بتنسيق تعابير الوجه و نبرة الصوت مع رواياتهم و حكاياتهم. و لكن إن طلبت من الطفل أن يشرح روايته أكثر، فغالبا ما يقوم الطفل بالاعتراف بالرواية التي اختلقها و كذبتة.

و كلما كبر الطفل تزداد مهارته في الكذب دون أن يكشفهم أحد و تصبح الكذبة معقدة أكثر بسبب ازدياد مفردات الطفل و أيضا ازدياد مهارتهم في فهم كيف يفكر الكبار.

و ببلوغهم سن المراهقة، عادة ما يتعمد الأطفال الكذبة البيضاء لتجنب إيذاء مشاعر الآخرين.

MIREBA KUNDIRAN

Gulal Kasaî

Di vê raporê de em dê li ser ; Jêdera gîhayê kundiran ji ku hatiye, li ku dihat çandin, çi sûda wê ya tendiristî li ser canê mirovan heye û ji aliyê Kurdan ve jî bi çi awayî Mireba wê çêdikin her wiha Kundir di keleporê Kurdî jî ji we re rave bikin.

Kundir beşek ji sebezeyan e, di dema werza Havînî de tête çandin, di payîzan de mireba wê tê çêkirin piştî ku demekê tête hilandin da ku zuha û baş bigihe. Kundir dêm girover, şayîk, û reng zer e, qaşila wê qalind e bi dan û navik e.

Dîroka Kundir

Li gor dîrok nas dibêjin dîroka wê vedigere 7000-5500 B.Z jêdera wê ji welatê Emerîkaya Bakur e, giraniya daneyê ji 2,800 ta 8 KG'an hey e, rengê ji wê heye giraniya wê digihije 34 KG'an.

Bi zmanê latînî: Fînland : Kurpitist, Ingilîzî: gourd, û cucurbit..bi zmanê japonî: kabocha, bi Tirkî: kabak, dûdûk.

Sûda Kundir Ji aliyê Tendiristî ve pir heye.. Nexweşiya Şekir sivik dike, êşa nxweşiya pençeşêrê kêr dike, Bandora Bewasîrê sînordar dike.. her wiha mîna dijî Entanatan û kûynêran jî tête bikaranîn.

Kundir di kelepora Kurdî de

Di nav Kurdan de çend nav lê hatine lê kirin.. kundik, kulind, kulindî, Kulindok û kulindir .

Piştî ku Kundir ji gihayê wê tê jêkirin demeke baş dimîne daku wek me got zuha bibe, tê qeşartin û dikin qûtîkên wek hev, li ser vê

mijarê Zekiya ya 65 salî wiha ji me re axivî û got:

Di destpêkê de kundir diqêşêrin û

paşê dikin qet, kilsê jî dive were nimand û dawervendin û tevî qetên Kundir dikin, hinek 2 demjimêran dihêlin lê em ta sibehê dinav kilsê de dihêlin, roja dinê sibehê qetên Kundir ji kilsê têne şuştin, di hundirê beroşê de qetên Kundir û şekir û leymûndiz lihevduxin û gihayê xwişîlê jî dixin nav paçeke sipî de û tevî dikin, li ser agirê qurmikan ser tifikê tê keland û lihevuxistin (ji xwe her 1 tas ji kundir 1,5 tas av û 1,5 şekir) piştî 5-6 kelan av tê rijandin û cardî vedigerînin ser tifikê.. di kela dawî de cardî hinek leymûndiz tavêjin ser da ku mireba hevdu ne gire.

Kurdan ji mêj ve mireba Kundiran bikartînin, ji sedema ku xweş û cêdar e. Her wiha li ser stran û dîlok jî rêstine ta gîhaye wê redeyê bi wêrekî û mêraniyê ve jî têkilkirine. Têkildarî mijarê Hinermen Amir Remo strana Kundiro ji me re got: Wawîlê waweylê weyla kundiro

Serî ji xwarê mestiro
ji kundir mala xidiro
Ha ha mîranî ha ha mîranî
Kundiro tu kundirê mîranî
rahiştiye kêra garan î
Li serferman e
Kundirê ev ya bi tinê
Xopnanê ev ya bi tenê
Av dabû bi tas û legenê
Hingî şaxê wî fire bûn
Şaxê wî berdan Adenê

Kundirê mala hizêr e
Xopanê mala hizêr re
Qetîtkî Kundir bi zêr e
Ha ha mîranî ha ha mîranî
Kundiro tu kundirê mîranî
rahiştiye kêrê garan î
Li ser (Navê Kesekî li vir tê danîn) ferman e. ■

FERHENGOK

salix	وصف
pesn	مدح
aloz	معقد
astengî	عقبة
Krîz	أزمة
kêşe	مشكلة
lawaz	ضعيف
bobelat	مصيبة
dilsoz	وفي
destpak	أمين
rastgo	صادق
dilsoj	مشفق
hevrikî	منافسة
hezker	محب
dilovan	رحيم
spîxur	طماع
lêborîner	مسامح
êşdar	متألم
kîndar	حاقد
çavnebar	من لا يريد الخير لأحد

و أصبحت أخبار أسعار الدولار الشغل الشاغل للمواطن السوري ، خاصة في ظل الأرتفاع المتسارع و الجنوني في سعر السلع وعدم توفر فرص العمل وعدم تواجد توازن بين رواتب الموظف و حاجات المواطن الأساسية فالأسرة الذي تتكون من ٤ أفراد في هذه الايام تحتاج الى ٣٠٠ دولار امريكي في الشهر لتلبية الحاجات الحياتية الأساسية.

علي عزالدين تاجر حديد من مدينة عامودا تحدث لمجلة ولات و قال بأن هذا الانهيار الجنوني لليرة السورية كبد كافة التجار خسائر فادحة و أضاف : "لم نعد نعلم كيف نصرف بضائعنا. فنحن نبيع وفق سعر الدولار و عدم استقرار سعر الدولار و تبدله من لحظة لأخرى يسبب لنا خسائر يومية وكذلك نحن ملزمون ببيع البضائع بالدين لزبائننا حيث تتحول تلك الديون بعد ساعات الى خسائر أيضا."

و أضاف التاجر أيضا : "أحيانا نعاني من شكوى الزبائن من أرتفاع الاسعار بشكل يومي و نحن كتجار أيضا غير راضون عن هذا، وهي خارجة عن ارادتنا فنحن نقسم المبلغ السوري على الدولار ساعة بساعة. نتمنى ان يستقر سعر الدولار في الاسواق و أن ينخفض أيضا لكي تستقر أسعار البضائع و بانخفاض سعر الدولار تزداد مبيعاتنا."

عادل سليم احد الصرافين من مدينة عامودا تحدث لمجلة ولات عن انهيار الليرة السورية أمام الدولار مرجحا بأن هذا الانهيار جاء نتيجة عجز الدولة و عدم وجود الاحتياط من العملة النقدية لدى المصرف المركزي ليتم ضخها في الاسواق وكذلك كان للاحتجاجات اللبنانية تأثير كبير على أسواقنا، ففي الفترة الاخيرة أودع أغلب التجار أموالهم في البنوك اللبنانية وهم لا يستطيعون الآن سحبها بالعملة الصعبة أو تحويلها فالبنوك اللبنانية خلال هذه الأزمة لا تعطي بالعملة الصعبة بل باليرة اللبنانية.

لذلك هذا التخبط وعدم استقرار اسعار الصرف تجلب خسائر كبيرة ليس لنا كصرافين انما لعامة الناس واعتقد في حال تشكيل الحكومة اللبنانية الجديدة وتهدة الاوضاع هناك فسوف تتحسن الليرة نوعا ما من جديد. ■

الانهيار الجنوني لليرة السورية أمام الدولار الأمريكي

وتأثيره على المواطن

أفسان كردي

بعد تسع سنوات من الاحتجاجات المناهضة للنظام السوري بدأت الليرة السورية بالانهيار أمام الدولار والعملات الأجنبية، وسط ترددي الأوضاع الاقتصادية بشكل عام في سوريا.

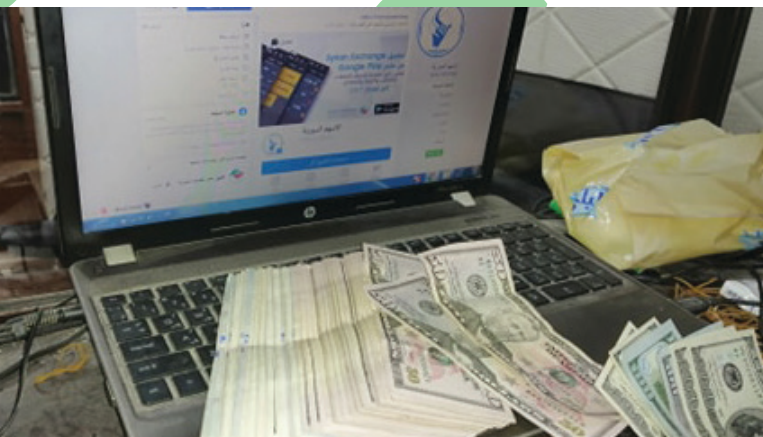
ومن الملاحظ في الفترة الأخيرة انخفاض سعر الليرة السورية أمام الدولار إلى الضعفين، حيث كان الدولار يساوي 450 إلى 500 ليرة، ليرتفع اليوم إلى نحو ألف ليرة في السوق السوداء، وهو ما شكل حالة من الذهول لدى المواطن السوري الذي يعتبر الخاسر الأكبر في كافة الأحوال.

وهذا التخبط الجنوني للعملة لا يتوقف على سوق الذهب أو الصرافة، بل هذا الأمر انعكس على حياة المواطن الذي يعاني أساسا من وضع اقتصادي مترد حيث ارتفعت كل من أسعار الخضار والمواد الغذائية ضعفين، ولا ندري ما سيحصل وبدت الأسواق شبه خالية جراء ارتفاع سعر صرف الدولار مقابل الليرة، وبدت البلاد في حالة صدمة

في حين يؤكد خبراء اقتصاديون أن الانهيارات الحالية لليرة السورية غير متوقعة ومفاجئة، ويرجحون أن أسباب ذلك تتعلق بعمليات مضاربة وجني أرباح وبالاحتجاجات في البلدان المجاورة، خاصة لبنان العصب الرئيسي لاقتصاد النظام السوري. و الأزمة الاقتصادية اللبنانية و انهيار الاقتصاد اللبناني وبالأخص بعد الاحتجاجات اللبنانية وعدم تشكيل الحكومة الجديدة و يعتبر هذا الأمر من أبرز أسباب انهيار الليرة السورية في الآونة الأخيرة.

الجدير بالذكر بأن المصارف اللبنانية كانت تلعب دور الشريان المالي للنظام السوري وكانت بوابته للاستيراد.

وبسبب عدم وجود الحلول من قبل الدولة من الوارد جداً أن تستمر العملة في التدهور، مضيفاً إلى أن الحوالات القادمة من المغتربين والتي تدخل سوريا لا يمكن أن تدعم الاقتصاد وسعر الصرف أو أن يزيد من احتياطي البنك المركزي.

قصيدتان لـ آرشف أوسكان

ترجمة عن الكردية: عمران يوسف

1967 - 2012

الفجر ممنوع

عيناى
صاحيتان صوب سماء منشورة
تعانقان لامرحلية النجوم
و مقاس العجز
يمضي الوقت
بتناقل تمضي أمواج الأحزان
تلو بعضها
و الفجر تأخر

بعض الزهور الذابلة

أية دروب هذه
التي تلفني
لا أبالي
دموع العيون
تغسل الجبال الحزينة
بيارات الريح
تهدهد سمفونية الحياة
تهدهد المهد الأربعيني.
أحزان قلبك
أمل حبات البركة
نعم .. رسالتك يا عفرين
ضحكة حزينة
جمالك
يوجع قلبي
لماذا أنت سكرى ؟
بلا حبيب , و كئيبة ؟
ممتلئة بالحب
زيتونك حكاية
حكايته تاريخ دامي .. !
ميدانكي (١)
من دموع اليتامى .. الجوعى
رمز الأمل
ابتسامتك
تبعث الروح في الجسد
تسيل مياه الأنهار
عروس جريحة القلب
مملوءة بالإرادة ..
آرشف

■ يبعث لك هذه الرسالة.

بردت الدموع في المآقي
القلم بين الأنامل أصيب بالخرس
و الأفكار أصابها الجنون
كي يشرح الفجر عذاباته و آلامه
كل ضياء
لكن الفجر تأخر

أنا و حبيتي
كنا نبحث عن بعضنا في الظلام
في الليالي المعتمنة
أضعننا بعضنا
في أرجوحة حب قاس
بسهولة دخنا
و تأخر الفجر

النجوم كعساكر بؤساء
في صمت الليل
بلا طبول و بلا صدى
ينتظرون قائدا كبيرا
و هكذا يبقون بلا تأثير
القمر يتمايل بكبرياء
تارة يمدح جماله
و قلبي لا يشتهي ضياء يتسول
أنا أيضا مثلك أنتظر الفجر
لكن الفجر تأخر

شكاياتي تبتز على لسان طليق
و تتبعثر

كل شيء بلا فجر ممنوع
الشكوى , الأمل , الحرية و القصيدة
لكن الفجر تأخر ■

ميدانكي: اسم منطقة في عفرين

آرشف أوسكان شاعر كردي سوري ولد في قرية بيركنيسي في منطقة الدراسة و توفي في ١١-٢٠٢١ في ألمانيا، له ثلاثة دواوين شعرية.

ÇAR HELBESTÊN JAMES WRIGHT

Werger ji Inglîzî: Şêrko Dakorî

Şîrgîha

Gava ez li vî cihê vekirî rawestî bûm, wendayî di ramanên xwe de,
Xuya ye min demeke dirêj
Bi aliyê rêzên garisan de nerî, ji gîhê bi wir de,
Xaniyê biçûk,
Dîwarên sipî, sewalên ku bi giranî ber bi govê dimeşin.
Ez anha bi wir de dinerim. Giş guheriye.
Çi tiştê ez xesirîm, û ji bo wî giriyam
Tiştêkî bejî û piyar bû, çavên biçûk ên reş,
Ku bi dizî ji min hez dikin.
Ew li vir e. Bi hingavtinekê ji destê min,
Hewa tije jîndarine hûr dibe
Ji cîhana din.

* * *

Ez bizav dikim şiyar bibim û careke dî silavê li dinyê bikim

Li ser darek kaj
Çend mitran dûrî derazînkê pencereya min,
Qijîkekî şîn û jîr divizîkê û diçe jor û jêr, jor û jêr,
Li ser şaxekî.
Ez dikenim gava dibînim çawa xwe jibîr dike
Û dikeve xweşîyeke temam, ji ber ew dizane wek ez dizanim
Ku ev şax naşîkê.

* * *

Gava ez di hêskê de paldayî bûm li zeviya William Duffy li Pine Island, Minnesota

Ez di ser serê xwe re perwaneya pirincî dibînim,
Razayî ye li ser qurmê reş,
Wek pelekê ku di siyeke kesk de li ber bayê bifire.
Di newalê de li piş xaniyê vala,
Zengilên çêlekan didin dû hev
Ber bi maweyên paşnîvro derrin.

Li aliyê min ê rastê,
Li erdekî ji ronahiya rojê di nav du daristanên
kaj de,
Peyîna hespan a sala çûyî
Vêdikeve û dibe kevirine zêrîn.
Ez pal didim û êvar tarî dibe û digire ser wê
derê.
Bazekî mirîşkan ku li mala xwe digere, li jor
difire.
Min jiyana xwe wenda kir.
* * *

Ji Bo Dareke Hirmiyar a Bişkivî

Kulîlkên xwezayî û bedew,
Gewdê xwerû û nazik,
Tu rawestî yî bê tu bilerizî.
Mija hindik a ji ronahiya stêran dikeve,
Tu tekûz î û dûrî destê min î,
Ez çî qasî ji te didexisim.
Ji ber heger hew te bikarîba guhdarî bikira,
Minê tiştek ji te re bigota,
Tiştekî li ser mirovan.

Kalek carekê
Ji min ve xuya kir
Di berfekê de ku nedihat tehemulkirin.
Siyek ji riya sipî
Li ser rûyê wî hebû.
Li cadeyekê li Minneapolis rawestiya
Û rûyê min miz da.
Wî bide min, lave kir.
Tu çî bixwazî ezê bidim te.

Ez cûhinîm. Me herduya bi tirs
Xwe vedizî û dûrî wir çûn,
Her yekî xwe bi awayê xwe ji tîrên sitemkar
Ên sermê diparast.

Kulîlkên xwezayî û bedew,
Hûnê di ku re xeman bixwin

An guh bidin
Vî kalê fedîkar
Û bêgav? Hingî nêzîkî mirinê bû,
Amade bû çî hezkirin bi dest wî biketa,
bibira,
Tevî metirsiya ku Polîsekî tevzker,
An jî ciwanekî fortek û çeleng
Diranên wî bişikanda,
Belkî jî ew bibira
Cihekî tarî û li wir
Pihn di navrana wî ya mirî de lêxista
Hew ji bo sebra xwe pê bîne.

Dara ciwan, barê te tine ye
Ji pêvî kulîlkên te yên xwezayî û bedew
Û xunav, xwîna tarî
Ya di laşê min de min bi jêr de
Dikşîne digel birê min. ■

James Wright (1927 - 1980) helbestvanekî emerîkî bû. Di destpêka xwe de helbest bi şêweyekî formalîst dinivîsand, lê di salên 1960an de ji ber bandora wergera wî ya helbestên navnetewî, nemaze yên îspan, şêweyê wî yê nivîsînê hate guhertin û şêweyekî taybet afirand.

Penaberên Serêkaniyê kampa Waşûkanî

welatpress2014@gmail.com
www.facebook.com/Dengekurdistanasurya

العدد (٦٩) ٢٠١٩/١٢/١ م